

XXXIX. évfolyam 25. szám.

Budapest, 1904. június 19.

NÉPNEVELŐK LAPJA

Nevelés-oktatásügyi és társadalmi hetilap.

A Magyar Tanítók Otthonának,
a Tanítók Országos Bizottságának és a Budapesti Tanító-testületnek

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő:

SZABÓ BUGÁTH LÁSZLÓ

Budapest, VII. ker., Damjanich-utca 34. szám,

Kiadó: **MAGYAR TANITÓK OTTHONA**

Budapest VIII., József-körút 8. szám.

BUDAPEST, 1904.

ELEK LIPOT KÖNYVNYOMDAJA

VII., Kertész-utca 20.

VÁGÓ B.

Fényképé-
szeti és fes-
tészeti mű-
terme

Budapest, VII., Csömöri-ut 24
és Murányi-utca 3.
Villanyos megállóhely.

KÉPEK ÁRAI:

Nagyság	Mennyiség			Után- rendé- tés 1 d.
	3	6	12	
Visit . . . kor.	3	5	9	—,80
Kis Makart . . . "	5	9	16	1.20
Cabinet . . . "	7	12	20	1.60
Nagy Makart . . . "	10	16	28	2.—
Boudoir . . . "	14	22	40	3.—

Az amerikai szab.

ROSSKOPF

órák 5 koronáért, svájci Rosskopf órák
8 koronáért kaphatók. Ébresztő óra
3 korona. Első minőségű ébresztő óra
4 korona, ötvéves írásbeli jótállással.
Nagy javítóműhelyemben

minden órajavítás 90-kr.-ba
kerül.

SCHILLER IZSÓ

órás

BUDAPEST,

IV. ker., Királyi-Pál-utca 12. szám.

Szolidságnak

az üzleti élet egy terén
sincsen akkora becse,
mint az

Óra és ékszerüzlet

terén, ahol a közönség
csupán a cég becsületes-
ségére és megbízhatósá-
gára van utalva.

AXELRAD D. DEZSŐ

Erzsébet-körut 20

ÁRUI JÓSÁGÁÉRT KEZESKEDIK.
Az árak méltányosak. — Ékköveket
— vevői jelenlétében foglal be. —

SZABADALMAT,

védjegyet, mustra- és mo-
dell-óralmat megszerez,

SZABADALMAKAT

értékesít és finanszíroz bel- és
külföldön a

Szabadalmakat Értékesítő

Vállalat,

Pásztor (törv. bejegyzett cég)

BUDAPEST, Erzsébet körut 17. sz.

TELEFON 24-20.

FOLVILÁGOSÍTÁS DITLAN.

Diák ágy! teljesen felszerelve 13.45 forint.

A cikkek külön-külön is kaphatók.

I összeoszukható erős ágy 180/80 cm.	5.—
I háromrétű matrac	4.—
I ferde párna	1.—
I vászonlepedő	1.20
I paplan vagy flaneltakaró	2.25
összesen	13.45

Vidékre bérmentve bármely vasutállomásig utánvét mellett 15.— frt.

„SZONYEGHÁZ“ BUDAPEST
IV., Károly-körut 26.
ALAPITVA 1858.
TELEFON 17-16.

Pfeifel Nándor

BUDAPEST,
VIII., Fhg. Sándor-fér 4.

Légszesz-, vízvezeték, angol árnyékszék, fürdőszoba, valamint bármely rendszerű csatornázások berendezése. Épület- és mindennemű bádógosmunkák műhelye. Költségvetéssel, fölvilágosítással díjtalanul áll rendelkezésre.

A legjobb

kárpitos és asztalos
butorok kaphatók

Stiller Ignác

kárpitos és diszítónél,

a ki elvállal minden e szakmába vágó munkát.

BUDAPEST, VII., Garay-u. 44.

Világhirű!!

a **REKORD** festészeti műintézet, a kiválóan sikertült életnagyságu arczképeiről, melzeket elismert művészek által készített. Számos (kir. közjegyző által hitelesített) elismerő levél a világ minden tájáról.

Elsőrangu képek árai:

olaj aquarell és pastell festésben, fénykép után 48—63 centiméter nagyságban à 20 kor. Legfinomabb kivitelű Brom-platin és kréta rajz à 5 kor. Részletes árjegyzék bérmentve.

Egy életnagyságu festményt készítünk mindenkinek
teljesen ingyen!!

ha részünkre 5 rendelést szerez s azokat egyenként vagy egyszerre beküldi.

„REKORD” festészeti műintézet Budapest,
VII., Rottenbiller-utca 46.

VÁGÓ B.

Fényképé-
szeti és fes-
tészeti mű-
terme

Budapest, VII., Csömöri-ut 24

és Murányi-utca 3.

Villanyos megállóhely.

KÉPEK ÁRAI:

Nagyság	Mennyiség			Után- rende- lés 1 d.
	3	6	12	
Visit . . . kor.	3	5	9	—,80
Kis Makart . . .	5	9	16	1,20
Cabinet . . .	7	12	20	1,60
Nagy Makart . . .	10	16	28	2,—
Boudoir . . .	14	22	40	3,—

Az amerikai Szab.

ROSSKOPF

órák 5 koronáért, svájci Rosskopf órák
8 koronáért kaphatók. Ébresztő óra
3 korona. Első minőségű ébresztő óra
4 korona, ötvéves írásbeli jótállással.

Nagy javítóműhelyemben

minden órajavítás 90-kr.-ba
kerül.

SCHILLERISZÓ

órás

BUDAPEST,

IV. ker., Királyi-Pál-utca 12. szám.

Szolidságnak

az üzleti élet egy terén
sincsen akkora becse,
mint az

Óra és ékszerüzlet

terén, ahol a közönség
csupán a cég becsületes-
ségére és megbízhatóságá-
gára van utalva.

AXELRAD D. DEZSŐ

Erzsébet-körut 20

ÁRUI JÓSÁGÁÉRT KEZESKEDIK.
Az árak méltányosak. — Ékköveket
— vevői jelenlétében foglal be. —

SZABADALMAT,

védjegyet, mustra- és mo-
dell-oltalmat megszerez,

SZABADALMAKAT

értékesít és finanszíroz bel- és
külföldön a

Szabadalmakat Értékesítő

Vállalat,

Pásztor (törv. bejegyzett cég)

BUDAPEST, Erzsébet-körut 17. sz.

TELEFON 24-20.

FOLVILÁGOSÍTÁS DITALAN.

Diák ágy! teljesen felszerelve 13.45 forint.

A cikkek külön-külön is kaphatók.

I összeoszukható erős ágy 150/80 cm.	5.—
I háromrétű matrac	4.—
I ferde párna	1.—
I vászonlepedő	1.20
I paplan vagy fianeltakaró	2.25
összesen	13.45

Vidékre bérmentve bármely vasútállomásig utánvét mellett **15.—** frt.

„SZONYEGHÁZ” BUDAPEST
IV., Károly-körut 26.
ALAPITVA 1858.

TELEFON 17-16.

Ideal írógép

azonnal és al-
landóan látható
írással.

Prospektust és írásmintát küldenek

SCHOTT H. és DONNATH

BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körut 1. szám.

TELEFON 62-45.

Világhirű!!

a **REKORD** festészeti műintézet, a kiválóan sikerült életnagyságu arczképeiről, melzeket elismert művészek által készített. Számos (kir. közjegyző által hitelesített) elismerő levél a világ minden tájáról.

Elsőrangu képek árai:

olaj aquarell és pastell festésben, fénykép után 48—63 centiméter nagyságban à 20 kor. Legfinomabb kivitelű Brom-platin és kréta rajz à 5 kor. Részletes árjegyzék bérmentve.

Egy életnagyságu festményt készítünk mindenkinek teljesen ingyen!!

ha részünkre 5 rendelést szerez s azokat egyenként vagy egyszerre beküldi.

„**REKORD**” festészeti műintézet Budapest,
VII., Rottenbiller-útca 46.

VÁGÓ B.

Fényképészeti és festészeti műterme

Budapest, VII., Csömöri-ut 24

és Murányi-utca 3.

Villanyos megállóhely.

KÉPEK ÁRAI:

Nagyság	Mennyiség			Utánrendelés 1 d.
	3	6	12	
Visit kor.	3	5	9	—,80
Kis Makart "	5	9	16	1,20
Cabinet "	7	12	20	1,60
Nagy Makart "	10	16	28	2,—
Boudoir "	14	22	40	3,—

Az amerikai szab.

ROSSKOPF

órák 5 koronáért, svájci Rosskopf órák 8 koronáért kaphatók. Ébresztő óra 3 korona. Első minőségű ébresztő óra 4 korona, ötvéves írásbeli jótállással.

Nagy javítóműhelyemben

minden órajavítás 90-kr.-ba kerül.

SCHILLER IZSÓ

órás

BUDAPEST,

IV. ker., Királyi-Pál-utca 12. szám.

Szolidságnak

az üzleti élet egy terén sincsen akkora becse, mint az

Óra és ékszerüzlet

terén, ahol a közönség csupán a cég becsületességére és megbízhatóságára van utalva.

AXELRAD D. DEZSŐ

Erzsébet-körut 20

ÁRUI JÓSÁGÁÉRT KEZESKEDIK. Az árak méltányosak. — Ékköveket vevői jelenlétében foglal be.

SZABADALMAT,

védjegyet, mustra- és modell-oltalmat megszerez,

SZABADALMAKAT

értékesít és finanszíroz bel- és külföldön a

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat,

Pásztor (törv. bejegyzett cég)

BUDAPEST, Erzsébet körut 17. sz.

TELEFON 24-20.

FOLVILÁGOSÍTÁS DÍJTALAN.

Diák ágy! teljesen felszerelve 13.45 forint.

A cikkek külön-külön is kaphatók.

I összecusukható erős ágy 130/80 cm.	5.—
I háromrétű matrac	4.—
I ferde párna	1.—
I vászonlepedő	1.20
I paplan vagy flaneltakaró	2.25
összesen	13.45

Vidékre bérmentve bármely vasútállomásig utánvét mellett

15.— frt.

„SZONYEGHÁZ”

BUDAPEST

IV., Károly-körut 26.

TELEFON 17-16.

ALAPITVA 1858.

NÉPNEVELŐK LAPJA

NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI- ÉS TARSADALMI-HETILAP

A MAGYAR TANITÓK OTTHONÁNAK,

A TANITÓK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK és a BUDAPESTI TANITÓTESTÜLETNEK
HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetés: egy évre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **SZABÓ BUGÁTH LÁSZLÓ.**

Nyilt kérelem Magyarország néptanítóihoz.

Nagy időket élünk, Tanítótársaim! Harmichat év óta vajdó kérdések megoldása van napirenden. A közoktatási miniszter hazafias kezdeményezése folytán 3 törvény módosítása foglalkoztatja a közvéleményt. Közóhajtás a tanítói fizetések általános rendezése, az országos nyugdíjtörvény méltányosabb megállapítása, s a magyar nemzeti nevelés intenzivebb fejlesztése.

A tanítóságnek a népoktatásügy és önfentartása érdekében most kell egyetérteni, nyomatékosan szót emelni a megoldandó kérdésekben. Erre kiváló alkalmat nyújt a f. évi július 3., 4., 5., és 6. napjaira kitűzött Egyetemes Tanítógyűlés, mely — szeretem hinni — bizonyítéka lesz a magyar tanítóság közszellemének, hivatásszeretetének, hazafias lelkesedésének és értelmiségi magas színvonalának. Tiszteletreméltó fellépése bizonyára fokozni fogja az érdeklődést a nemzet minden rétegében a népoktatás nagy jelentősége iránt.

A mai helyzet nagyon kedvező a tanítóság érdekeinek védelmére. Közoktatási miniszterünk óhajtásunk szerint cselekedett, midőn népoktatási törvényjavaslatának tárgyalására tanítói szaktanácskozást is hívott egybe. Ő Felsőége, a király, eljött közénk a Tanítók-Házába. Biztosította kegyéről, s bölcs szavaival irányt mutatott törekvéseinknek kötelességünk teljesítésére. Használjuk fel e kedvező körülményeket! Jöjjetek el mentül többen az egyetemes gyűlésre, s nyilatkozatok ottan a tanítók reputációjához méltóan a magyar népoktatásügy javára!

A rendezőbizottság kedvezményeket eszközölt ki erre az alkalomra elszállásolás és utazás dolgában. A kereskedelemügyi miniszter félárú menetjegyet ad. — Az egyetemes gyűlés tagsági díja 4 K.

Jelentkezés „Egyetemes Tanitógyülés Rendező-Bizottsága“ címén Budapest, VIII. ker., József-körut 8. sz.

Jelszavunk: „Segíts magadon, az Isten is megsegít!“

Budapest, 1904. évi június hó 14-én.

Somlyay József,

a Magyarországi Tanítók Országos
Bizottságának elnöke.

Érvénytelen határozat.

Ismét az alatt a kényszerűség alatt állunk, hogy kénytelenek vagyunk az Országos Bizottságban történt dolog ellen állást foglalni.

Az Országos Bizottság igazgatótanácsa ülést tartott, s olyasmit határozott, amit nem volt szabad határozni. Ha abból valami baj támadna, annak nem mi leszünk az okai, akik a hiba megtörténte rámutatunk, hanem bizonyára azok, akik a hibát — bizonyára nem szándékosan, hanem tévedésből — elkövették.

Az az értelme az igazgatótanács határozatának, hogy a VI. Egyetemes Tanitógyülés kitzott tételeit meg kell változtatni; illetőleg ezek helyett a közoktatási kormány törvényjavaslatát kell az egyetemes gyűlés napirendjére tűzni s ennek keretében ugy a törvényrevízióra, mint a pragmatikára és fizetésügyre vonatkozó kívánalmainkat ki lehet fejteni. És pedig — amint értesülünk — ugy akarja az igazgatótanács ezt megoldani, hogy a törvényjavaslatnak mindegyik fejezetét egy-egy előadó (összesen tehát 5 előadó) fogja tárgyalni az egyetemes gyűlésen.

A leghatározottabban ki kell jelentenünk, hogy ez a határozat semmi, teljesen érvénytelen; azt végrehajtani nem lehet és *nem szabad!*

Az igazgatótanács feladata és kötelessége az Országos Bizottság közgyűlésének határozatait *végrehajtani*; a hatásköréhez azonban semmi esetre sem tartozik a közgyűlés határozatainak megváltoztatása, azok helyébe más határozatok helyezése.

Már pedig az egyetemes tanitógyülés tételeit — még pedig az egyesületek meghallgatása után, ezek kívánságainak figyelembe vételével — az Országos Bizottság áprilisi közgyűlése tűzte ki, egyhangulag hozott határozattal. Nemcsak a tételket, de a tárgyalás sorrendjét is megállapította a közgyűlés. Hát kicsoda elfajulása az a szabályszerűség, törvényszerűség iránti érzéknek, amikor egy ilyen módon létrejött megállapodást a közgyűlés határozatainak végrehajtására hivatott organuma az országos bizottsági szervezetnek egyszerűen félrelök, és fölébe helyezvén magát közgyűlésnek és egyesületek sokaságának, imperatori elhatározással maga diktál thémát a tanitógyűlésnek.

Ismételjük és hangsúlyozzuk, hogy az igazgatótanácsnak ez a határozata semmi, érvénytelen. És kérve-kérjük az Országos Bizottság elnökségét, állítsa helyre a szabályszerű állapotot s ezáltal vegye

elejét annak, hogy a VI. Egyetemes Tanitógyűlés országos kavardásba fuljon bele.

Ki az, aki felelősséget *akar* is meg *mer* is vállalni annak az esetleges következményeiért, ha az egyértelemmel hozott megállapodást most, az utolsó órákban, egy *alsóbb fórum* meg akarja változtatni! ? . . .

Tegyük fel végül, hogy az igazgatótanácsnak *joga volna* a közgyűlés határozatát végrehajtani, s kérdezzük, hogy gyakorlati szempontból megálthatja-e a helyét az igazgatótanács e szándéka? . . . Hogy lehet olyant csak gondolni is, hogy egy sok-sok paragrafusu törvényjavaslat fölött tárgyaljon egy — esetleg 5000—10.000 tagból álló — *egyetemes* gyűlés?! . . . Az egyetemes gyűlés feladata a tanitóság tizezrei körében uralkodó hangulatnak, felfogásnak, véleményeknek, vágyaknak törekvéseknek, kívánalmaknak hangot, kifejezést adni; ezeket a közvéleménnyel s az intező tényezőkkel megismertetni. De semmi esetre sem feladata az egyetemes gyűlésnek, hogy ankétszerű tárgyalást folytatsson egy kormányjavaslat fölött. Ha szándékosan akarnánk az egyetemes tanitógyűlést közbotránnyá fajlaltatni, akkor sem találhatnánk alkalmasabb módot, mint ez az igazgatótanacsi határozat.

Meg vagyunk győződve, hogy az igazgatótanács minden tagját a legteljesebb jóhiszeműség és használni akarás vezérelte.

De kérve-kérjük, lássák be a tévedésüket s e fölött a szabálytalan határozat fölött térjenek napirendre. Legyünk rajta, hogy az egyetemes gyűlésen egység uraljon bennünket s *zavarok helyett* ez a tanitógyűlés „bizonyítéka legyen a magyar tanitóság közszellemének, hivatás-szeretetének, hazafias lelkesedésének és *értelmiségi magas színvonalának.*“

Szerkesztő.

A fővárosi tantervjavaslat bírálata.

VI. Természetráajz.

Hámori Márton: A természetráajznak a tervezet szerint való tanítása helytelen alapból indul ki, helytelen cél felé halad. Minden, amit a természet alkotott, tökéletes; ne osztályozzuk tehát azokat hasznos és káros voltuk szerint, ne keltsünk ellenszenvet olyan dolgok iránt, ami csak a haszonleső ember szemében mihaszna (pl. a buzavirág), a romiatlan léleknek pedig gyönyörűségére szolgál. Meg kell ismeretnünk a természetben megnyilatkozó rendet és természetszerűséget, amire csak gondolkodás után juthat az ember.

Ezután azt kérdem: logikus, észszerű tanítás-e az, ha egyes természeti tárgyakat szinte ötletszerűen kikapunk a természet világából és azokat ismertetjük? Aki a kiadott tervezetet figyelmesen átolvasta, az nem fog felelni. Olyan fogalomhalmaz elé állítjuk a gyermekket, amelylyel nem bír megbirkózni; az összetartozókat ok nélkül széttagoljuk és ezáltal az összefoglalást lehetetlenné tesszük. Október 1—2 hetében foglalkozik a tervezet a virágtalan növényekkel, de a

gombákat, melyek szintén ide tartoznak, csak a tanév végén, május-május 3-ik hetében kívánja tárgyalatni. Hogy miért? nem tudom. Az állattant dec. 1-ső hetében megszakítja és teljes két hónapon át egészségtant tanít, hogy febr. 3-ik hetében az állattan elejtett fonalát felvegye és növénytannal fejezi be.

A tervezet szóról-szóra azt mondja, hogy minden tudományos színezetű rendszerbe foglalástól őrizkedjünk; mégis uton-uffélen ilyen összefoglalásokat vesz fel: a párosujju patások összefoglalása, a *vas-tagbőrű* patások összefoglalása (ami nincs is). Ezt a maga állította elvet nem követi, csak önmagával való következetlenséget árul el és ezáltal dokumentálja a felületes kidolgozást. Szólnom kell itt a tervezetnek egy másik hibájáról és ez az életközösség ismertetésének tulhajtása. Mert ha a macska ismertetésénél az egeret, patkányt megemlítjük is, az csak hagyján. De pl. a gyümölcsfákról szólván, azok ellenségeit a rovarok közül, ezeknek ismét ellenségeit a madarak közül megemlíteni, vagy még tovább fűzni az emlősökig, esetleg azon ásványeredetű anyagok ismertetésébe tévelyegni, amelyekkel ezek pusztíthatók, ez olyan szétforgácsolása és tisztán ötletszerű összetelődása az anyagnak, amelyet megindokolni és józan észszel követni nem lehet. Az életközösségre a tanítás folyamán kitérni kötelességünk, ezt elhanyagolni ép oly hiba volna, mint azt tulságba vinni. Ez nem megkönnyítése a tanításnak, hanem ok nélkül való megnehezítése, amelynek magyarázatát a tervezetben hiába keressük. Ha kapcsolatot akarunk teremteni, észszerű kapcsolatot teremtsünk.

VII. Természettan.

Stomfai *Tóth* Kálmán a tudományos rendszer helyett azt kívánja, hogy az egyszerűbből térjünk az összetetthez, hozzuk szoros kapcsolatba a természettani és vegytani ismereteket. A levegő, víz, stb. ismertetésénél ezek szétválasztása csaknem lehetetlen. Nagyobb súlyt kíván fektetni arra, ami praktikus. Az egységes tanterv mellett is több gond fordítassék a leányok gyakorlati képzésére. Pl. Hogyan kell kivenni a rozsdafoltot, hogyan kell mosni, hogy a ruha színe ki ne menjen. Vannak olyan dolgok, amelyek a helyes táplálkozásra vonatkoznak, s amiket egyaránt jó tudni: a kávé, tea káros volta, a befőtteknél szükséges magyarázatok, a fehérnyetartalom, penészgombák stb. Ily irányban egészítendő ki a fiuk ismeretanyaga is.

A tanító kezében több számszámot szeretne látni, mint kész, bemutatásra szánt eszközt. Egy üvegező hajlítás, szökőkut készítése mellett sokkal könnyebben átláthatóvá tehetjük a gyermekkel a hozzáfűződő magyarázatot, mint a kész eszközön való szemléltetés által és a tanító is nagyobb kedvvel foglalkozik vele.

Hegedűs Leona a vegytant nemcsak a természettannal kívánja összekapcsolni, habár ez is már egy lépéssel megkönnyíti ugy a tanuló, mint a tanító munkáját, hanem hozzuk kapcsolatba az összes természettudományi ismereteket. Minden tünemény a természeti tárgyakon jelentkezik, s így azok természetes összefüggésben is együtt ismertethetők. Pl. A rozsdát a vason, az erjedést a muston, amikor a

szőlőről tanítunk. A rendszert elég, ha a tanító megtartja, nem szükséges, hogy a tanuló ismereteit mindig annak szolgálatába sorakoztassa. Külön gondot kíván fordítani a fiúk és leányok gyakorlati ismereteire is, de anélkül, hogy a kettőt egymástól lényegében külön választanók.

Hámori Márton ellentmondást tapasztal a tanterv célja és a javaslat közt. A tanterv a túlterhelés ellen készült és ami azelőtt két év alatt 3—3 órára volt szánva, nemhogy redukáltatott volna, hanem oly módon bővült, hogy egy év alatt heti három órán át el nem végezhető. Sok esetben még a tanuló képességét is meghaladja, mint pl. a szabad esés törvénye, amely a hatvány számok ismertetése nélkül meg nem magyarázható, a górcsövi vizsgálatok az anyag sejtjeinek ismerete nélkül stb. Ha ezt most még bővíteni akarjuk, akkor ajánlja, hogy osszuk meg ismét az anyagot két évre az előbbi óraszámmal.

VIII. Gazdaság- és háztartástan.

Hámori Márton a tervezetnek az egész gazdaság- és háztartástan részét elveti. Az egész anyaga csak a többi tárgy köréből van összehordva, hogy legyen mivel az időt kitölteni. Folytonos ismétlésből áll az egész, ami unalmassá teszi. Pesti gyerekekre nézve, különösen a belső területeken, semm gyakorlati értéke nincs, az eszményi értéke is a zérussal egyenlő, mert hiányzik belőle a közvetlenség. Ehelyett ajánlja az egészségtan öntudatosabb felkarolását, amely szorosan összefügg az ember háztartásában és a gazdálkodásban előforduló ismereteivel. Ha szükség van az egészségtanra, amint azt a tervezet is elismeri, úgy külön órát kíván számára, s ily módon tervszerűbbé és öntudatosabbá teheti a természet, a gazdaság és háztartás köréből az ember egészségére vonatkozó ismereteket. Ez az eljárás aztán okszerű és gyakorlati lesz.

Az csak ideális megtevését a gazdaságtan hívőinek, hogy vigyük azt ki az iskola udvarára. Ott lehetne ugyan egy-két fát ültetni, amely olyan lenne, mint a műszerészek kirakatában törött kézzel és lábbal álló viaszbáb, de ennek a szemléltetés során se ideális, se gyakorlati célja nincs. Gazdaságtant csakis azért tanítani, hogy neve legyen, nem tartja okszerűnek. Akkor inkább menjen az a gyermek az idő alatt sétálni, abból több haszna lesz.

Még csak a kukoricafosztás és egyéb népünnepségek ismertetését említi. Jobb szeretné azokat az olvasókönyvben látni, vagy ott se. Jobbak annál a nép ajkán élő állat- és virágregék, mert ezek hiven tükrözik vissza a nép gondolat- és érzésvilágát.

Tóth Kálmán (stomfai) az életet venné a természetes rendszer alapjául. Szeptemberben mustot árulnak és akkor szívesen hallgatja meg a gyermek, amit a szőlőről és a must készítéséről tudunk elmondani, még a szőlő ellensége is érdekelni fogja. És ezáltal nem nagyot vétünk az alapos tudás ellen, mert nem a rendszerre van szükség, hanem a hasznos és képző ismeretekre. Az élet maga is így tanít; azt pedig talán még a tankönyvírónak is a legjobb tanítómestere.

Hegedüs Leona hozzájárul Tóth Kálmán indítványához. Egy természetes rendszert el kell fogadnunk és ne térjünk el attól, hogy a tanítás nyugodt menetét biztosíthassuk. Ennek kapcsán aztán hozzuk kapcsolatba azokat, amelyek egymáshoz tartoznak. De ne bocsátkozunk az életközösség elvénél fogva ismét tudományos szélsőségek ismertetésébe.

Hámori Márton abban teljesen egyetért Tóth Kálmánnal, hogy ne a rendszer kedvéért tanítsunk, de bizonyos tervszerűségnek mégis kell lenni a tanító munkájában. Erre azonban alapul nem fogadhatja el a haszon és kár szerinti osztályozást, mert ha a gyermekbe már az iskolában beleoltjuk az anyagiasságot, akkor hol fog az idealizmus lelkesedést tanulni? talán az utcán, ahol mindig mindenütt csak az érdek harcát fogja látni. Legyen az iskola szent a gyermek előtt, mint a templom, ahol az észképzés lelkének is üdülésül szolgáljon. A rendszer helyett ő is inkább tervszerű egymásutánt kíván, de addig, amíg a meglévőnél jobbat nem állítanak fel, fogadjuk el a régit, ami mindenestre jobb, mint az életkapcsolásra alapított szeretlen tulterjeszkedés.

Rákos István mindenben hozzájárul az előadók javaslatához, hisz azokban semmi elvi eltérés nincs. Rendkívül meglepte az a tárgyhoz szóló alapos bírálatuk, amely helyesebb irányba fogja terelni a természettudományi tárgyak gyakorlati és képző tanítását, amiért is őszinte köszönetét fejezi ki.

Minke Béla az egészségtan külön tanítását hangsúlyozza. Ma már a társadalom megköveteli, hogy minden egyes tagja az egészségét, mint a legbecsesebb kincsét megtudja őrizni.

Eddig a beszédértelem gyakorlat és az olvasókönyvek alapján csak nagyon keveset foglalkoztunk vele.

Azontul a III., IV. osztályban pedig nyoma veszett, pedig okvetlen szükséges volna annak kiterjesztése ezen osztályokra is, mert sokan vannak, akik már ott elérik az iskolakötelezettség határát. Az egészségtant azonban ne ismét külön rendszerbe foglalva és a rendszer áttekintéseért tanítsuk. Abba tisztán csak azok a kérdések veendők fel, amelyek egyéb ismereteivel kapcsolatosak és arra érdeemesek. Így pl. a légzőszervek ismertetésénél a légzés, a gyomornál az emésztés, a mérgezéseknél az első rögtöni segélynyújtás.

Ahol már az orvosi beavatkozás szükséges, arra nem volna célszerű kiterjeszkedni, azt legfeljebb a tanítótól várhatjuk.

A gazdaság és háztartástan csakis praktikus elfoglalás lehet, nem elmélet. A főváros belső területén, ahol erre megfelelő alkalom nincs, igazán ellenkezik a népiskola céljával. Nála, a kütterületen, be lehetne illeszteni, mert az iskola is megfelelő, de a növendékek is olyan szülők gyermekei, hogy annak hasznát vehetnék. De ott is kapcsolatba hozhatjuk az egészségtannal. Mindaz, ami a tantervbe van véve, teljesen meddő volna. Akárki csinálta, de nem idevaló. Egy vinctellérképzőben még felhasználhatnák, de itt nem.

Nekünk elég abból annyi, ha megtanítjuk a gyermeket öntözni, locsolni, ültetni, gyomlálni, minek mi az ellensége és hogyan kell az ellen védekezni. Főképpen pedig, hogy megszeretessük vele a szabad

természetben való munkálkodást, amely a leghálásabb gyakorlati és lelki haszonnal jár. Az élet nem elméletet kíván, hanem hogy gyakorlatilag tudjunk benne élni.

Nagy László nem tartja szükségesnek, hogy az egészségtanra egészen külön óra legyen. Beosztható az az ember ismertetéséhez, csak azt különösen kiemeli a természettudományi tárgyak köréből. Hova lesz a gyermek elméje, ha annyi rengeteg osztályozást kell megtanulnia a tantárgyak kedvéért. Maga az ember az egész természetrajz középpontja. A természetismeret minden pontja nyújt bizonyos szempontot, ahol a maga helyén vele kapcsolatba hozhatjuk. Ily módon, hogy a gazdaságtán helyett, annak óraszámába beosztva elfogadjuk, hogy a tárgyalás középpontja az ember legyen, mint gyakorlati lény, s vele kapcsolatban tárgyalhatnók azon ismereteket, amikre szüksége van. Az ember egészsége, háztartása és gazdasági ismeretei.

Pusztai Kálmán hozzájárul Nagy László indítványához, a mai gazdaságtan tanítása igazán nem más, mint szemfényvesztés.

Ember Károly elnök minden elfogultság nélkül elfogadja és megszivlelendőnek tartja azon szempontot, hogy a természetrajzot az elemi iskola felső fokán bizonyos rendszerben tanítsuk, de ne csak a haszon és kár szempontjából osztályozzuk, amely kitétel kizárja a természet poézisét. Az életközösség ily túlterjesztése nem alkalmas a cél elérésére. A tanterv részletes beosztása erre csakugyan nem gondol. Egy lecke keretében 16 új fogalmat kényszerít a gyerekekre. Szeretném tudni, hogy ez a kapcsolat mennyiben fogja megkönnyíteni a tanuló és a tanító munkáját. De a megcsontosodott rendszeresség sem alkalmas arra, (a két patások rendje) amelyet mindnyájan gyűlölnünk, hanem észszerű, következetes egymásután megállapítása volna kívánatos, amely természetes alappal bír és a gyermeket a természethez viszi, hogy azt a maga módja szerint megszeresse. A természettani ismeretek körében nagyobb súly fektetendő a különleges gyakorlati irányra és ez irányban kibővíteni kívánná a fiúk és leányok vegytani ismereteit a többi természetrajzi ismeretekkel kapcsolatban, anélkül azonban, hogy ez a kettő különválaszthatnók. Az ily módon kibővített természeteni tanítás anyaga egyik év másik év szerint párhuzamos tanmenetben két részre volna osztandó úgy, hogy minden egyes osztály tanításanyaga az egészet felölelő teljes egészet képezzen. A gazdaságtan helyett az egészségtanra külön órát kívánnak a vélemények, amely köré az embert érdeklő hasznos ismeretek volnának csoportosítandók.

Ezekután a szakosztály egyhangulag elfogadta a következőket:

1. A természetrajzot az elemi iskola V. VI. osztályában természetesebb és világosabb rendszerben kívánjuk tanítani.
2. A természettan módszertani utasításában nagyobb súly fektetendő a fiúk és leányok gyakorlati ismereteire.
3. A természettan anyaga megosztandó.
4. A vegytan nem mint külön tantárgy, hanem az V. és VI. osz-

tály természetrajzi és természettani ismereteivel kapcsolatosan tanítandó.

5. Az egészségügyi anyag a gazdaságtan helyett külön órában taníttassék.

Molnár Gyula.

Az egyetemes gyűlés rendezőbizottságától.

A „kalauzoló osztály“ működése.

A VI. egyetemes tanítógyűlés rendező-bizottságának „kalauzoló osztálya“ csütörtökön, e hó 16-án állapotodott meg *Moussong Géza* elnöklésével a rendező kirándulásokról és sétákról.

Az osztály mindenekelőtt *Éltes Mátvás* gyógyiped. intézeti tanárt *másodelnökké* és *Csapó György* kartársunkat *jegyzővé* választotta.

Azután bejelentette elnök, hogy úgy a kereskedelmi miniszter, mint a Kassa-oderbergi vasut és gőzhajózási társulat igazgatóságai megadták a kért kedvezményes jegyeket. Bejelentette továbbá, hogy az egyetemes tanítógyűlés tagjai számára kedvezményes jegyeket kérünk az összes budapesti villamos vasutakra, nyári színházakba, állatkertbe stb.

A kalauzoló osztály tagjai július 3—7-éig permanenciában lesznek s a következő helyekre viszik a jelentkezőket:

I. **Július 3-án** délután az *állatkertbe* s este a cirkuszba, esetleg Ös-Budavarába.

Indulás a Tanítók Otthonából délután fél 4 órakor.

Vezetők: Marks Henrik és Weigert Rezsóné.

Kísérők: Csapó György, Drégely Dezső, Fritsch József, Gyuris Géza, Kasitz Margit, Kindlovits Pál, Kiss Róza, Kiss Lujza, Kocsis Jánosné, Láng Mariska, Petrik Margit, Tóth Lajos.

II. **Július 4-én.** *Köztemető* (Kerepesi-uton) — Kossuth Lajos, Deák Ferenc, Batthányi Lajos gróf, Arany János, Jókai Mór siremlékének, s több nevezetes díszsír helynek megtekintése.

Indulás délután 3 órakor, a „Magyar Tanítók Otthona“ helyiségéből.

Utirány: Népszínház-utca, Köztemető-ut, vissza Kerepesi-uton.

Vezetők: Kiss Róza és Száva János.

Kísérők: Back Malvin, Éltes Mátvás, Erődi Kálmán, Emhő Gyula, Fischer Sári, Hunfalvi Béla, Rosenthal Olga, Szolcsányi Ilonka, Tóth Lajos, Tóth István.

III. **Július 5-én,** reggel 8 órakor (találkozás a nyugati-pályaudvar előtt) *Uj országháza, Curia palota, Magyar földrajzi intézet, Tud. Akadémia, Központi Vásárcsarnok és Nemzeti Múzeum* megtekintése.

Utirány: Váci-körut, Alkotmány-utca, Rudolf-rakpart, Ferenc-József-tér, (Széchenyi, Deák, Eötvös, Szarvas Gábor szobrai), Korso, *Erzsébethid*-kilátás a budai oldalra — Ferenc-József-rakpart, Vámház-körut, Kalvin-tér, Múzeum-körut. Szétoszlás a Nemzeti Múzeum kertjében.

Vezetők: Éltés Mátyás és Petrik Olga.

Kísérők: Csapó György, Gyuris Géza, Kiss Róza, Káplán Gyula, Kocsis Jánosné, Marks Henrik, Petrik Róza, Rosenthal Olga, Szabó Erzs, Szolcsányi Ilonka, Tóth Lajos, Weigert Rezsóné.

IV. **Julius 5-én.** délután *Svábhegy, Zugliget*. Találkozás délután 3 órakor, Központi-Városház előtti villamos állomáson.

Utirány: Villamoson Budára a fogaskerekű vasut állomásaig, fogaskerekű kocsikon a Svábhegyre, onnan átrándulás a Zugligetbe. Vacsora a Fácánnál s hazatérés a zugligeti vallamos kocsikon. Utiköltség: 1 kor. 20 fill.

Vezetők: Petrik Géza és Tóth Lajos.

Kísérők: 1. Bakk Malvin, Csapó György, Drégely Dezső, Éltés Mátyás, Fritsch József, Fischer Sári, Kiss Róza, Kamenár Ferenc, Láng Mariska, Petrik Margit, Rosenthal Olga, Szolcsányi Ilonka, Weigert Rezsóné, Erődi Kálmán, Kindlovits Pál, Kasitz Margit.

V. **Julius 6-án.** délután *Ujpest, vasuti összekötőhidon Aquincum* (római ásátások és muzeum). Találkozás d. u. $3\frac{1}{4}$ órakor a *Ferenc-József-híd* pesti hídfőjénél.

Utirány: Gözhajón Ujpestre (a székesfőváros jobb és balpartjának megsemlélése, Margitsziget, hajógyársziget), az összekötőhidon át gyalog az ó-budai ásátásokhoz, s onnan a vicinális vasuton vissza a Pálffy-térre, majd propelleren a Vigadó elé. Utiköltség 60 fillér.

Vezetők: Marks Henrik és Petrik Géza.

Kísérők: Csapó György, Kamenár Ferenc, Emhő Gyula, Kocsis Jánosné, Kiss Lujza, Petrik Margit, Szabó Erzs, Szolcsányi Ilonka, Weigert Rezsóné, Gyuris Géza, Kindlovits Pál, Kaschitz Margit.

VI. **Julius 6-án** délután a *budai várhegyre*. Indulás délután 4 órakor, lánchid pesti oldalától.

Utirány: Lánchid, Albrecht-ut, *Halász-bástya, Mátyástemplom, Pénzügyminiszterium, Szabadságharc-szobor, Honvédelmi miniszterium*, szettekintés a krisztinaváros és budai hegyek felé, *József-főherceg palotája s a királyi várak*. Lebocsájtkozás a Szarvas-tér felé s az Erzsébethidon és hazatérés.

Vezető: Kiss Róza és Marks Henrik.

Kísérők: Bakk Malvin, Éltés Mátyás, Drégely Dezső, Fritsch József, Fischer Sári, Láng Mariska, Erődi Kálmán, Káplán Gyula, Tóth Jolán.

VII. **Julius 7-én** délután *Gellérthegyre* (tájékozás a székesfőváros panorámáján). *Paedagogium* és a képezhető hülyék országos intézetébe.

Indulás d. u. 3 órakor a belvárosi plébániatemplom előtti térségről.

Utirány: Erzsébet hid, Gelért-lépcső és szobor, Gellérthegy, leereszkedés a délnyugati oldalán, Attila-körut, Győri-ut és alaguton át vissza.

Vezető: Csapó György és Weigert Rezsóné.

Kísérők: Bakk Malvin, Drégely Dezső, Emhő Gyula, Fischer

Sári, Kamenár Ferenc, Kiss Rózsa, Kiss Lujza, Láng Mariska, Marks Henrik, Rosenthál Olga, Szabó Erzs, Szolcsányi Ilonka, Tóth Lajos.
A vezetők és kísérők jelvényeikről lesznek fölismerhetők.
Fölvilágosítások a M. T. Otthona irodájában nyerhetők.

Az osztály elnöksége.

Diszközgyűlés.

A budapesti tanítók segítő-egyesülete június 8-án a király koronázásának évfordulóján tartotta meg közgyűlését a Tanítók Otthonának disztermében, nagy közönség előtt. Az ünnepséget a VIII. kerületi német-utcai polgári iskola növendékserege nyitotta meg a Királyhymnusszal. Verédy Károly dr. királyi tanfelügyelő elnöki megnyitója után Oldal János polgári iskolai igazgató, az egyesület igazgatótanácsosa, szép beszédben méltatta a mai nap és ünnep jelentőségét. Legszebb és legmeghatóbb része a beszédnek mégis az volt, midőn az ösztöndíjjal kitüntetett gyermekekhez fordulva, őket a hazaszeretetre, szorgalomra, kitartásra, buzdította, lelkökre kötven, hogy ne felejtsek el, hogy ők *tanítók* gyermekei. A pénztáros előterjesztése után Barcza Albin titkár tette meg a következő jelentést:

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

Az elhangzott ünnepi beszéd után nem lehet feladatomban a mai nap jelentőségét egyesületünk beléletére vonatkozólag méltatni, csupán rámutatni óhajtok arra a biztos fejlődésre és jövőre, mely nagyságát és fontosságát egész valójában élénk tárja.

Még csak harmadszor van alkalmam a szeretet ünnepén az igazgatótanács határozatáról szóló jelentésemet előterjeszteni és e rövid idő alatti haladás is szembeötlő. Míg az 1901-ik év zárata 158 ezer koronát mutat, ma egyesületi vagyonunk megközelíti a 200 ezret. Egyesületi tagjaink száma pedig 880-ról 1000-nél többre szaporodott.

Itt a tények bizonyítanak a mellett, hogy biztos fejlődésének szilárd alapja le van rakva s csak irányításra van szükség, hogy a közel jövőben mindnyájunk örömeire teljesen kibontsa szárnyát, melynek védelme alatt az egész fővárosi tanítóság menedéket talál.

S kell-e megnyugtatóbb gondolat és érzés, mint ha önfeláldozó, fárasztó munkásságunk közepette egy pillantást vetünk szeretteinkre, a családra, melyet alapítottunk s aggodó lelkünk teljes megnyugvást talál abban a gondolatban, hogy ha a sors talán mostohaságában kicsavarja kezünkől a kenyérkereső eszközt, családjunk jövője biztosítva van! S kérdelem, honnan e csodás megnyugtató érzés, honnan ez öntudat? Közel a felelet: „Az összetartás.“ Ez hozta létre egyesületünket, ez fejlesztette nagygyá, s ez teszi termékennyé mindazok javára, kik megértették a hívó szöveget, kik átérezték az egy mindnyájáért s mindnyája egyért jelszavát, — tömörültek s alkottak nagyot, tartóssat, hasznosat!

Hála azoknak, kik nem törődve a kishitűséggel, nem törődve az előítéletekkel, nem a kezdet közönyével s nem az irigyek fullánk-

jával, — zaj nélkül, tervszerűen, de szívósan készítették elő a talajt. elvetették a magot s ápolták a csemetét, hogy a gyümölcsöt mások szedhessék.

Ez az igaz, önzetlen, értékes szeretet, melynek magasztos ünnepe a mai napon üljük.

Ma, amikor e széles hazábn megújulnak az örömkönnye, melyek eredete ezelőtt 37 évvel a szivek melegéből fakadt s amelynek árja 1896-ban a nemzet és király szeretetének egybeolvadásában érte el legnagyobb fokát: — nem ünnepelhetnénk méltóbban, mint, hogy kartársaink árváinak bánatát enyhítjük.

De ha örvendhetünk egyesületünk fejlődésén s megnyugodhatunk az anyagi sikereiben, kétszeres lelkesedés fog el akkor, amikor látjuk, hogy nemcsak a gazdag mecénások, a tehetős emberbarátok sietnek támogatásunkra, hanem saját vérünk, saját kartársunk hozza meg áldozatát a szeretet oltárára.

A dús, gazdag ezüst tallérja mellett a szegény asszony fillérje. Az fölöslegéből juttatott, ez hosszú fáradságos munkájának napszámát, talán nélkülözések árán éveken át összekuporgatott fillérjeiből áldoz 200 koronát a szeretet oltárán.

Minél ritkább a jelenség, annál meghatóbb! A név mellékes, de kartárs, *tanító* nevét övezi a dicsőség glóriájával, hogy fénye messze világítsa be lelkeinket, ápolja a rokonérzést, élessze a közös szeretetet.

Ily jelenségek csak megnyugtathatnak bennünket s megerősíthetnek abban a tudatban, hogy a kartársi szeretet és együttérzés biztos záloga jövőnk boldogulásunknak.

Ezekután tisztelettel jelentem, hogy az igazgató-tanács május 26-án tartott ülésében hozott határozata alapján a rendelkezésre álló ösztöndíjakat következőknek adományozta.

I. Ferencz József alapítványából 200 koronát Csakó János árvájának Csakó Istvánnak gymn. IV. oszt. tanulójának.

Pédery Gyula árvájának *Árpádnak* IV. elemi, Klein Adolf árvájának *Ödönnek* IV. elemi.

Erzsébet árva alapból: Egyedy Sándor árvájának *Rózsikának* el. III. o. t., Kampis Lajos árvájának *Ilonának* el. II. o. t., Dr. Majer István alapból: Müller Olga polg. II. o. t., Dr. Verédy Károly alapból: Künsztler Károly el. IV. o. t., Dr. Axaméthy Alapból: Boár Etelka el. IV. o. t., Zichy Antal alapból: Hart Zelma felső I. isk. I. o. t., Szathmáry alapból: Magasházy Izabella polg. I. o. t., Farnady alapból: Nagy Matild polg. III. o. t., Gr. Csáky alapból: Péterffy Lajos polg. isk. IV. o. t., Dr. Wlassics Gyula alapból: Ladányi Vilma polg. isk. II. o. t., Tartalékalapból: Fehér Ilona képző int. 2. oszt. tan., Hoffer Mária polg. isk. 4. o. t., Lelőczy Ferenc el. 2. o. t., Székely Lajos el. 3. o. tanuló.

A tanítói pragmatika.

(Folytatás).

XIII. FEJEZET.

A tanítók viszonya az iskolaszékekhez (gondnokságokhoz.)

173. §. Az iskolaszékeknek a tanítóval szemben sem bíraskodásai sem szakellenőrzői hatásköre sincs. Hatósági helyzete csupán a következő:

1. Gondozza az iskola vagyonát, illetőleg a vagyon értékű ingó és ingatlan tulajdonát.

2. Helyi felügyeletet képez az iskola külső ügyeiben, a tanítószemélyzet adminisztratív dolgaiban, a hivatalos idő pontos betartásában.

3. Gondoskodik az iskola és a lakosság, illetőleg a tanító és a szülők között felmerülő ellentétek békés megszüntetéséről, s általában gondoskodik arról, hogy az iskola érdekei a lakosság körében minél nagyobb felkarolás tárgyát képezzék.

4. Közvetítő a tanító (tanítótestület) és hatóságok között az iskola külső ügyeinek elintézésében.

174. §. Az iskolaszék mindezen ügyekben csak mint testület bír hatósági jogkörrel; egyes tagjai sem az iskolában, sem azon kívül semmiféle iskolahatósági joggal nem bírnak.

E szerint az iskolaszék tagjainak az iskolaszék ülésén kívül más szerepök nincs, mint az iskolaszék kiküldöttjeképen szemlélni, tapasztalatokat szerezni, tényeket konstatálni s minderről az iskolaszék ülésen referálni.

175. §. Magánfeleltől panaszokat, vagy egyéb megkereséseket, ugyszintén hivatalos ügydarabokat csak az iskolaszék elnöke fogadhat el.

Élőszóval hozzá beadott panaszokról és egyéb magán megkeresésekről az elnök tartozik tanuk előtt jegyzőkönyvet felvenni s azt, valamint az írásban beadottakat az iskolaszék ülése elé terjeszteni; mivel bármely ügyben intézkedést csak maga az iskolaszék tehet, szabályszerű ülésen hozott határozattal.

176. §. Tanítókra, vagy általában az iskolára vonatkozó panaszt az iskolaszék csak annyiban tárgyalhat, hogy megvizsgálja, forog-e fenn fegyelmi ügyre tartozó eset, vagy nem; s ha igen, a rendes illetékes utra teszi át. Ha fegyelmi térre tartozó eset nem forog fenn, az iskolaszék a szerint intézkedik, a mint az ő hatáskörébe tartozik, vagy nem.

177. §. Minden oly dologban, mely az iskolát nem vagyoniilag érinti, hanem az iskolaügy fejlődése szempontjából, tartozik az iskolaszék előleges írásbeli véleményt kérni a tanítótól, (illetőleg testülettől), aki az iskolaszékeknek szakreferense.

178. §. Az iskolaszék minden intézkedése ellen bármely érdekelt fél, a tanító (illetőleg a testület) pedig minden esetben, ha nem érdekelt fél is, legfeljebb 15 nap alatt fellebezhet a kir. tanfelügyelőhöz.

(Folyt. köv.)

VEGYESEK.

— A VI. Egyetemes Tanítógyűlés tagjaiul e hét folyamán a következők jelentkeztek: 441. Sebestyén József Beszterce. 442. Zách György Remetemező. 443. Buja Lajos Csanád Palota. 444. Hajgató Sándor Nagy-Kanizsa. 445. Éles Károly Sűmeg. 446. Csontos Ágnes Hajdu-Nánás. 447. Csontos Margit Hajdu-Nánás. 448. Özv. Csontos Kálmánné Hajdu-Nánás. 449. Kertocher Gusztáv Kassa. 450. Kertocher Gusztávné Kassa. 451. Kovács Lajos Csákvár. 452. Fischer Lipót Liptószentmiklós. 453. Barabás Ernő Csellödömök. 454. Füzi Márk Liptószentmiklós. 455. Csekő Nándor Csákvár. 456. Hugauf Ede B.-Szt-Lőrinc. 457. Lincz József B.-Szt.-Lőrinc. 458. Diamandi Emil Farkasd. 459. Diamandi Emilné Farkasd. 460. Simkó Endre Sopron. 461. Geleji Frigyes Sopron. 462. Bender Mihály Segesvár. 463. Sipos Mihály Segesvár. 464. Dvorszky Ágoston Német-Lipcse. 465. Lábay János Rózsahegy. 466. Lábay Jánosné szül. Lollok Gizi Rózsahegy. 467. Gyenge József Szilágy-Somlyó. 468. Simoga István Szilágy-Somlyó. 469. Puskás Józsefné Szilágy-Somlyó. 470. Lázár Jánosné Szilágy-Somlyó. 471. Csonka Mariska Szilágy-Somlyó. 472. Kanosy József Komárom. 473. Lakatos Károly Komárom. 474. Mohácsy János Komárom. 475. Pathó Floris Komárom. 476. Scriba Emma Bpest. 477. Bánfi Alajos Sűmeg. 478. Iváncsics Etelka Tállya. 479. Pálmay Ödön Szombathely. 480. Horváth János Szombathely. 481. Goldberg Mayer Bp. 482. Bor János Bp. 483. Csábry Mihály Bp. 484. Czegléd Piroška Bp. 485. Cseresznyés Kornélia Bp. 486. Hankisz Jolan Bp. 487. Bede Lajos Bp. 488. Parti Gábor Bp. 489. Márton Károly Bp. 490. ifj. Cseke Gábor Bp. 491. Zsádon Lajos Bp. 492. Jávér Gábor Bp. 493. Bargya Márton 494. Szabó Gyula Hajdu-Szoboszló. 495. Nyárasdy János Bp. 496. Czegléd Lajos Hajdu-Szoboszló. 497. Horváth Péter Szombathely. 498. Somogyi Ferenc Szombathely. 499. Kemenes Bálint Szombathely. 500. Darvas Károly Szombathely. 501. Bárány Sándorné Szombathely. 502. Körössy József Szombathely. 503. Áldstädter Lajos Szombathely. 504. Kiss Béla Ujpest. 505. Tóth Endre Patka. 506. Végh Ilona Patka. 507. Tóth Sándor Jászkisér. 508. Weisz József Kiskundorozsma. 509. Lemle Rezső Francfeld. 510. Neubauer János Francfeld. 511. Róth Gyula Francfeld. 512. Szécsi Eugenia Francfeld. 513. Maclovics Antal Besztercebánya. 514. Taus Tivadar Murma. 515. Mészáros János Temesvár. 516. Tuttel Gáspár Temesvár. 517. Tuttel Ödön Temesvár. 518. Dudás Bódog Kiskundorozsma. 519. Karácsonyi Béla Esztergom. 520. Miklósy József Esztergom. 521. Hoffmann Ferenc Káty. 522. Török Lajos Diósd. 523. Törökné Virag Ida Diósd. 524. Szalkay József Diód. 525. Schmidt Janka Diósd. 526. Buzogány Elek Torockó. 527. Kálnai Nándor Csesztve. 528. Rózsa György Károlyfalva. 529. Tarján Pompeusz Nagy-Ilonda. 530. Sass János Orosháza. 531. Rakitta Samu Ruttka. 532. Rakitta Samuné Ruttka. 533. Beck Jolán Ruttka. 534. Fabriczy Pál Orosháza. 535. Ladányi Bernát Zsarnócza. 536. Simonovics Dezső Debrecen. 537. Alexy Lajos Czegléd. 538. Pál Ferenc Fogaras. 539. Szentgyörgyi József Fogaras. 540. Gábor Dániel Foga-

ras. 541. Vágner Adolf Fogaras. 542. Kis Károly Fogaras. 543. Klein Márk Fogaras. 544. Lukács Albert Oláh-Ujfalú. 545. Rekker János Zeruczt. 546. Danciu Péter Szunyogszék. 547. Papp Demeter Oláh-Tobán. 548. Fürst János Orosháza. 549. Bartha Péter Ujpest. 550. Bálint Mihály Cegléd. 551. Nyers Imre Zalaszentmihály. 552. Füzési János Zalaszentmihály. 553. Horváth István Sarkad. 554. Altmann J. Samu Fogaras. 555. Beeske Bálint Jánosi. 556. Steiger Gusztáv Káty. 557. Ehrmanné Spiegl Antonia Eperjes. 558. Fleischmanné szül. Frank Julia Eperjes. 559. Fleischmann Mór Eperjes. 560. Klein Adolf Péterkéve. 561. Hajós Irén Bp. 562. Bittl Mária Bp. 563. Erős Ilona Bp. 564. Hagara Antal Esztergom. 565. Kéri Jakab Bp. 566. Özv. Molnár Károlyné Zsdenyva. 567. Löblovits Izsák Girált. 568. Lázár Gyula Nádudvar. 569. Dombi Ilona H.-Böszörmény. 570. Lévay Imre H.-Böszörmény. 571. Linka Lajos Brassó. 572. Albu László Felső-Ferences. 573. Vargha Endre Nagy-Kikinda. 574. Balázs Ferenc Arad. 575. Pópa János Fibus. 576. Pauker Lipót Nagy-Szent-Miklós. 577. Gálos Ferenc Kaposvár. 578. Kollontz Ferenc Nagymarton. 579. Jenei Ferenc Szünertreg. 580. Groszmann Anna Kler. 581. Kis István Nagyszalonta. 582. Graczy Ferenc D.-Sz.-Márton. 583. Gold Adolf Marcali. 584. Löbl Lipót Marcali. 585. Léderer Ábrahám Budapest. 586. Vas Ádám Alsókemence. 587. Végh István Vámosladány. 588. Dolez József Jolsva. 589. Gósz Ferenc Sajókazinc. 590. Bérczy Fülöp Orosháza. 591. Bakó János Sűrűháza. 592. Szórádi Dénes Celldömölk. 593. Borköles János Klacsanó. 594. Borköles Jánosné Klacsanó. 595. Czimbolencz Mihály Klacsanó. 596. özv. Zachariásné Kallós Ilona Keményfok. 597. Makky Kálmán Sáromberke. 598. Zöld József Lugos. 599. Stern Mór Bethlenháza. 600. Cserrmann Ferenc Bethlenháza. 601. Titz József Resicza. 602. Barár István Resicza. 603. Sajó György Resicza. 604. Heim Béla Resicza. 605. Miók Nesztor Resicza. 606. Wiszkocsill József Resicza. 607. Végh Fanni Resicza. 608. Mottl Berta Resicza. 609. Ormay Balázs Orsova. 610. Balogh István Nagy-Kikinda. 611. Demény Endre Maros-Ludas. 612. Molnár József Miskolc. 613. Putnoky István Miskolc. 614. Masztics Julia. 615. Benedikt Antal. 616. Kreczu Kornél Agris. 617. Gerhárdt Jakab Ujbesnyő. 618. Orbán Endre Sajószentandrás. 619. Rosenberg Nándor Szeged. 620. Hajdu Mihály Orosháza. 621. Erdős Miksa Kiszucza-Ujhely. 622. Sörös Béla Hajduböszörmény. 623. Győri Gyula Hajduböszörmény. 624. Herczeg Károly Sárvár. 625. Schenk Jakab Fehértemplom. 626. Hegyi Pál Pusztakaláz. 627. Brósz Adolf. 628. Bruhatta Károly. 629. Bekker Irén Szepesremete. 630. Láng Gusztáv B.-Csaba. 631. Ványi Teréz. 632. Tóth Imre Kiskunhalas. 633. Kercseddi György. 634. Sente Irén Algyógy. 635. Reiter Károly. 636. Tiffert Jakab. 637. Erneyi Lászlóné Fibus. 638. Beér Ferenc Eperjes. 639. Schönwiczky Gyula. 640. Schönwiczky Gyuláné. 641. Török Lajos Bártfa. 642. Nagy Irén Berealja. 643. Vidányi Jenő. 644. Albert József. 645. ifj. Nagy László. 646. ifj. Nagy Lászlóné. 647. Nagy József. 648. Szabó Imre. 649. Máté József. 650. Harti János. 651. Pél György. 652. Szentgyörgyi Dénes Hódmezővásárhely. 653. Makkay Samu Koronka. 654. Ferenczy Gábor Magyarórszentbenedek. 655.

Magyar Gerő Göcs. 656. Péter Domokos Lukafalva. 657. Kis Elek Káposztás-Szent-Miklós. 658. Datróczy János Maros-Szent-Király. 659. Fekete Ferenc Lőrincfalva. 660. Incze Gerő Bacskamadaras. 661. Bálint János, 662. Szócs Sándor Nyárádfő. 653. Ercse Miklós Fülöpös. 664. Tályay György Marosvécs. 665. Pap Ferenc Gödemesterháza. 666. Schönfeld Mark, 667. Letzlauer Róza Kapuvár. 668. Ernesz Ferenc Sopronyér. 669. Vladimir Endre Beregbukócz. 670. Szücs Gyula Medgyes. 671. Juhász Nándor, 672. Gacsályi László Kisar. 673. Majoros András Botpalád. 674. Varga István Nagykörös. 675. Vámosi Nagy Lajos Hódad-Nádasd. 676. Neubaucr József Gerényes. 677. Vajda Miksa Galgóc. 678. Ujvári Anna Segesvár. 678. Schneider János Toporer. 680. Medveczki Gyula Besztercebánya. 681. Csiky Viktor, Torockószentgyörgy. 682. Solyom János Kolozsvár. 683. Farkas Elek Kismarja. 684. Bereczky Lajos Déva. 685. Müller Adolf Budapest. 686. Ligeti Jenő Szeged. 687. Marán János Békés-Csaba. 688. Petz József Békés-Csaba. 689. Rozenstein Samu Vágbeszterce. 690. Papezsik Vince, 691. Papezsik Mariska, Zsigmondháza. 692. Hompanek Dezső, Alsó-Marikó. 693. Terényi István, 694. Terényi Istvánné, Alsó-Pomba. 695. Alexy József, Sztaskó. 696. Árvay János, 697. Schusdek Sándor, 698. Truszina Pál, Nagybitse. 699. Bocsek György, 700. Groszmann Adolf, 701. Kugel Ignác, 702. Bernhardt Mór, Trencsén.

— **Az egyetemes gyűlés tagjaihoz.** A VI. Egyetemes Tanítógyűlés Rendező-bizottságának elnöksége a következőkre hívja fel a közfigyelmet: 1. Féláru vasuti utazásra jogosító igazolványt a Rendező-bizottság csak azoknak küldhet, akik a tagsági díjat beküldötték. Ha tehát a tagok családtagjai is igénybe ohajtják venni az utazási kedvezményt, azután is küldjék be a 4 korona tagsági díjat. 2. A tagsági igazolványokat, szállásjegyeket, vasuti félárujegyre jogosító utalványokat és egyéb tudnivalókat a jövő hét folyamán küldi szét a Rendező-bizottság. 3. Akik a Duna-Gőzhajós-Társaság hajóin jönnek a fővárosba, azok a hajóállomások pénztáránál féljegyet váltanak s a hajón a kalauznak, illetőleg a kapitánynak az egyetemes tanítógyűlés „Tagsági igazolványát“ mutatják fel. 4. A gyűlések tartalma alatt ugy a közgyűlések termébe, (Vigadó,) mint a szakosztályok üléstermeibe csak a »Tagsági igazolvány« felmutatása mellett lehet belépni. Az igazolvány tehát jól megőrzendő és kéznél tartandó.

— **Pedagógiai szaktanácskozmány.** Mikor e sorokat írjuk, (junius 17-ikén délelőtt,) akkor nyílt meg Budapesten a Ferenc-József-Tanítók-Házában az a pedagógiai szaktanácskozmány, melyet a kultuszminiszter a népoktatási törvényjavaslat megvitatására *tanítókból* hítt össze. Meg volt rá hiva 36 egyén. (Nő egy sem.) És pedig: Állami iskoláktól 22, (17 igazgató, 5 tanító); községi iskolától 8, (6 igazgató, 2 tanító); ev. ref. iskolától 3, (1 igazgató, 2 tanító); polgári iskolától 2, (mindegyik igazgató); végre 1 szerkesztő, (a miniszterium fizetéses alkalmazottja.) Tehát *a meghívottak felénél* ötlet több a kultuszminiszterium közvetlen alkalmazottainak a száma.

— **Uj tanításrend.** A főváros közoktatási bizottsága az ügyosztály előterjesztésére elfogadta, hogy szeptembertől kezdve az elemi

iskolákban is behozassék a délelőtti egyhuzamban való tanítás. A tanulók megterhelésének elkerülése végett azonban egy-két könnyebb tárgyat két délutánra is tesznek. (Helyesebb lett volna úgy *redukálni* az órák számát, hogy a délelőtti időből megterhelés nélkül kiteljen. Nem az óraszám a fő, hanem a természetes, egészséges fejlődés a gyermekek testi és szellemi organizmusában. — Szerk.) A másik újítás az, hogy a tanítás — legalább télen — 9 órakor kezdődjék. A bizottság úgy határozott, hogy ahol a tanítótestület és az iskolaszék úgy kívánja, a téli hónapokban kilenckor kezdődjék a tanítás. — Mind a két újítás hivatva van az elemi iskola beléletében előnyös változás előidézésére.

— **A VIII. ker. 3-ik számú iskolaszék** *Ladányi* Zoltán indítványára beadványban arra kéri a tekintetes Tanácsot, hogy hasson oda, miszerint a székesfőváros szolgálatában álló elemi iskolai ideiglenes tanerők közül azok, akik kötelességeiknek megfelelnek és szolgálatba lépésök napjától számítva — tekintet nélkül alkalmaztatásuk minőségére — három évet eltöltöttek: hivatalból léptetendők elő osztálytanítókká, illetőleg osztálytanítónökké. (A legmelegebben üdvözljük *Ladányi* Z. iskolaszéki tag urat — az egész iskolaszékkal együtt — a rendkívül üdvös indítványért. Ha ezt megvalósítják, végtelenül sok rossz esik le a főv. fiatal kollegák válláról. — Szerk.)

— **Meghívó.** Az iskola 30 éves fennállásának emlékére, s ezzel kapcsolatban *Kováts* Ede tanítótestületi tagnak ezen iskolánál eltöltött 30 éves szolgálatának kellő méltatására a VI. ker. Sziv-utcai községi elemi népiskola tanítótestülete folyó évi június hó 20-án, délelőtt 11 órakor az iskola I. emeleti helyiségében ünnepi értekezletet tart, melyre az iskola hatóságait és barátait, az ünnepelt tanítótestületi tagnak tisztelőit, a kartársakat, a szülőket és a volt tanítványokat tisztelettel meghívja a tanítótestület.

— **Meghívó.** A Nógrádvármegyei Tanítóegyesület június hó 30-án, július 1. és 2-án Nógrád-Verőcén tartja meg XXXI. évi rendes közgyűlését, amelyre az egyesület tagjait és a tanügy barátait tisztelettel meghívja az elnökség. Sorrend: I. nap, június 30-án jelentkezés elszállásolás céljából a nógr. verőczei Társaskörben. Délután 4 órakor az „Önsegélyző Szövetkezet“, 5 órakor a központi választmány ülése a rk. iskolában. II. nap, július 1-én reggel 9 órakor közgyűlés a rk. iskolában. III. nap, július 2-án reggel 9 órakor a közgyűlés folytatása a rk. iskolában.

— **Hymen.** *Tarcali Zombori Béla* szföv. tanító, az építőlakatosmesterek szövetségének titkára, a „Lakatosok Lapja“ társszerkesztője folyó év június hó 25-én (szombaton) délelőtt 1/2 11 órakor vezeti oltárhoz *Köváry Sárka* szföv. tanítónőt a Mária-utcai Jézus szt. szive templomban.

Tartalom.

— Nyílt kérelem magyarország néptanítóihoz. — Érvénytelen határozat. A fővárosi tantervjavaslat bírálata. — Az egyetemes gyűlés rendezőbizottságától. — Diszkygyűlés. — A tanítói pragmatika. — Vegyesek.

Laptulajdonos: a Magyar Tanítók Otthona.